

תענית כב

עניין: בן עולם הבא

יערות דבש ח"א דרוש ד'

אפשר תענוג בלי עצב, אבל לעולם הבא הכל בנועם ותענוג בלי עצב כלל, וכן עוד התענוג, שיהיה שם בגן עדן נפשות צדיקים לאין מספר מיום הוסד העולם, ואין קול קטט וצוחה, שם הכל שלום עושה שלום במרומיו, ובעולם הזה היצויר משה של אלף איש אוכלים וחוגגים בתמידות שלא יהיה לו קטט ומריבה, והלא לאו כל דעות שוים, זה אומר בכה וזה אומר בכה, ומזה ימשך ריב וכעס, ישפוך לארץ מרירתו, והוא המהפך שמחה לתוגה עונג לנגע, זהו הנמשל בעולם הבא, כי תכליתו לא יושג בגשם:

והנה מחכמת איש ויושר פעלו לראות, להיות נהנה בעולם הזה מעין עולם הבא כפי אפשרי, ואז יוטעם מטעם נועם עליון, ולכך מה יעשה איש ויראה בדמות עולם הבא, יהיה שמח בכל עסקיו, לא יתעצב לשום דבר, ויתן אל לבו הלא כל הקורות מגיעים מפי ה' אשר לו נתכנו עלילות, אשר הוא הטוב אמיתי ולו לבד יאתה שם הטוב, וא"כ למה זה אעצב, כי הוא יודע הטוב והישר והאמת, ואם יראה אחד מתעצב ינחמהו, וגם לא יהיה מרגיל בקטט וידרוש שלום, וא"כ כשיהיה הכל שלום ובשמחה וחדוה יטעם טעם עולם הבא, ועליו נאמר (ברכות יד.) עולמך תראה בחיך, ואז יראה קצת ענין עולם הבא, ובה יחמוד לעולם הבא, ויבחין הבדל במקצת כיתרון אור מחושך, וידע איך שוא עמל איש על אדמה, ואשרי מי שעמלו בתורה ויראת ה': וזהו מה ששאל רב ברוקא לאליהו, אם יש אנשים שיש להם עולם הבא בזה העולם, שטועמים מעין עולם הבא כדי שיוכלו להשיג ענין עולם הבא, והשיב לו, אלו אנשים רואים בחייהם, וחקר אחרי מעשיהם למען דעת קצת ענין וטוב עולם הבא, ואמרו לו, כי הם תמיד שמחים בלי עצבות, וגם מרחיקים הקטט וריב ורודפי שלום, מזה הבין רב ברוקא שהוא ענין דמות עולם הבא, כי ימים אלו ודאי ימי נחת ונועם, ולימים אלו יקראו ימי טובה ורצון, וממנו יקיש איש על עולם הבא כמה מהנועם ותענוג ועדן יש בו. ולכן שמעו אלי, השליכו עצבות

וזהו כוונת הגמרא בתענית (דף כב.) רב ברוקא שאל לאליהו איזהו מנייהו בן עולם הבא בשוקא, אמר אלו תרי, שאל מה עסקיכם, אמרו גברי דבדיחי אנן, וכד חזינן גברי דמיעצב, חזינן דמבדחיה דעתיה, וכד חזינן גברא דאית ליה קטטא, עבדין שלמא בנייהו עכ"ל. ויש להבין מה זו שאלה ומה נ"מ, וכי אחותו ובתו היה מבקש, ואיך השיב אליהו על אנשים אשר עודנו בחיים שהם בני עולם הבא, הלא-אין הקב"ה מייחד שמו על חי אפילו על אבות עולם ועמרים אבי משה, כי בקדושו לא יאמין. וביותר קשה, וכי בשביל שהמה בני בדיחי דעתיה ומסירין העצבות מבני אדם ורודפי שלום, היו בני עולם הבא, הרכה שלימות צריך לקנין עולם הבא במה שעדיין חסר אף דעושים כל זה, ודבר זה מצוי אפילו בבני אדם שאינם בני תורה ובעלי שלימות, ונקל הוא זה לקנות בו שלימות עולם הבא, והלצנים מושכי קשת נבל וכנור בקיאים בזה עד למאוד: אבל הענין, להגשים תענוג עולם הבא אי אפשר להיות, דהוא תענוג רוחני למאוד, ולא יצויר בגשם ענין רוחני כלל, עד שאמרו חז"ל (ברכות לד.) סנהדרין צט.) כי הנביאים לא ראו לעולם הבא כי הוא עין לא ראתה, והכוונה בזה להמתיק ולהראותו עליו כעין גשמי אי אפשר, ואם אמנם נמשיל אותו בדרך משל, לומר כי יש בו מנועם עליון שישכנו הצדיקים לנצח בלי עצב כלל, ויעברו ימים עד עולם ואין עצבות כי אם חדוה וגיל, וזהו תכלית התענוג, כי לא יצויר בשום תענוג גשמי שלא יהיה עצבות מעורב בו, כי אם יאכל וישתה הרבה, הלא מלבד שיוליד לו חולי, אף גם אם יתן לו עוד מעדנים והוא שבע הלא יתעצב, וכדומה בכל תענוגים, ובפרט שלא ימלט בתענוגים שלא יקרה לו בין כך צער בהעדר אוהביו וכדומה, בהפסד ממון או חטא ופשע. כללו של דבר, אי